

ПРАКТИКУВАНЕ НА ПРОФЕСИИТЕ АРХИТЕКТ И УРБАНИСТ В БЪЛГАРИЯ И ЕС

*доц. д-р арх. Милена Ташева-Петрова,
гл. ас. д-р арх. Венета Златинова-Павлова*

*Университет по Архитектура,
Строителство и Геодезия*

Професиите и обществото

Архитектурата и урбанизма отразяват характеристиките на епохата, в която са създадени.

- създават материалната среда;
- формират и съхраняват идентичността ѝ;
- въздействат със символика и утилитарност.

Професиите и обществото

Интегрират социалните, икономическите, културните и екологичните фактори.

- архитектите - отделни сгради, комплекси и пространства, населени места;
- урбанистите - всички проблеми свързани с населените места и човешката дейност в конкретно градско пространство, в националната територия или в европейските региони.

Професиите и ЕС

Приоритети на ЕС:

- балансирано регионално развитие;
- качествена среда за обитаване.

Градския дневен ред на ЕС :

- Културно наследство, Устойчиво земеползване, Обитаване;
- Сигурност на публичните места, Обществени поръчки, Адаптиране към климата, Градска мобилност, Кръгова икономика, Градска бедност
- Енергийна трансформация, Дигитална трансформация, Работни места и умения за местната икономика, Интегриране на мигранти и бежанци, Качество на въздуха.

(Urban Agenda for the EU)

Професиите и ЕС

Професионални роли на специалистите по пространствено планиране:

- учени;
- проектанти и визионери;
- политически съветници и посредници;
- участници в градското и регионалното управление;
- лидери и проводници на промяната. балансирано регионално развитие.

Регулирана професия – проектиране.

(The New Charter of Athens 2003, The European Council of Town Planners, 2013)

Професиите и ЕС

Формиране на единен пазар на услуги.

Дейности, свързани с недвижими имоти.

Сектор строителство:

- водещ отрасъл в ЕС;
- 2 085 000 млн € (Европа-31, 2018 г.);
- тенденции към нарастване.

(The Architectural Profession In Europe 2018, sectoral study, Architects' Council of Europe, 2018)

Европейско законодателство

ДИРЕКТИВА 2013/55/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 20 ноември 2013 година за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар („Регламент за ИСВП“) (текст от значение за ЕИП)

ДИРЕКТИВА 2005/36/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 7 септември 2005 година относно признаването на професионалните квалификации (текст от значение за ЕИП)

ДИРЕКТИВА 2006/123/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар

Европейско законодателство

Статистическа класификация на икономическите дейности в ЕО:

секция М – Професионални, научни и технически дейности,
под-секция М.71. Архитектурни и инженерни дейности;
технически изпитвания и анализи;
код М.71.11. Архитектурни дейности.

Обхват - консултации по архитектурни дейности:

- а) проектиране на сгради;
- б) териториално и градоустройствено планиране и паркова архитектура.

(Statistical classification of economic activities in the European Community (NACE), EUROSTAT)

Европейско законодателство

ДИРЕКТИВА 2006/123/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 12 декември 2006, свободното движение и свободата на установяване;

създаване на правна рамка за премахване на бариерите и пречките пред доставчиците на услуги, особено МСП;

вкл. за дейности, свързани с недвижими имоти;

без дублиране на условията за предоставяне на разрешение за упражняване на дейности по предоставяне на услуги;

държавите-членки е могат да прилагат и свои собствени условия.

Следствия:

- застраховака професионална отговорност;
- етични кодекси:

Европейския етичен кодекс за предоставянето на архитектурни услуги(АСЕ);

Професионалния кодекс на КАБ.

Европейско законодателство

Директиви за признаване на професионалната квалификация

- държавите имат право да въвеждат допълнителни изисквания, мотивирани с обществения интерес;
- преди започване на дейности по предоставяне на услуги в друга страна-членка е необходимо да се получи позволение от съответния компетентен орган въз основа на предоставени доказателства за наличие на професионална квалификация „архитект“;
- компетентен орган – браншова организация;
- допълнителни условия - полагане на изпит, минимален стаж.

2. Правна рамка

Европейско законодателство

	Австрия	Белгия	България	Кипър	Чехия	Германия	Дания	Естония	Испания	Финландия	Франция	Гърция	Хърватия	Унгария	Ирландия	Италия	Литва	Люксембург	Латвия	Малта	Холандия	Полша	Португалия	Румъния	Словения	Словакия	Великобритания	Швеция	Норвегия	Швейцария	Исландия	Лихтенщайн
	A	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	GR	HR	HU	IE	IT	LT	LX	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SL	SK	UK	SE	N	CH	IS	LI
A	•	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•			•	•	•	
У	•	•	•	•	•	•		•	•		•	•	•	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•	•		•	•	•	

Регулирани професии „архитект“ и „урбанист“

Европейско законодателство

	Австрия	Белгия	България	Кипър	Чехия	Германия	Дания	Испания	Франция	Гърция	Хърватия	Унгария	Ирландия	Италия	Литва	Люксембург	Латвия	Малта	Холандия	Полша	Португалия	Румъния	Словения	Словакия	Великобритания	Швейцария	Исландия	Лихтенщайн	
	A	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	ES	FR	GR	HR	HU	IE	IT	LT	LX	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SL	SK	UK	CH	IS	LI	
обществена безопасност	•	•	•	•	•	•			•		•									•			•				•	•	
защита на потребителите на услуги	•	•	•	•		•		•	•		•	•	•		•	•			•	•	•		•	•	•	•	•	•	•
защита на природната и на градската среда	•		•	•	•			•	•		•	•		•		•			•	•	•		•	•		•			
грижа за общественото здраве			•		•				•														•				•	•	
запазване на култура, история, археология			•	•				•				•			•					•	•		•	•		•			
обществена безопасност		•											•																

Мотиви за регулиране на професиите „архитект“ и „урбанист“

Европейско законодателство

Директиви за признаване на професионалната квалификация

Обхват на дейностите, извършвани от архитекта:

- не е конкретизиран
- държавите-членки следва да докажат архитектурния характер на дейностите на лицата, заявили интерес да практикуват в друга държава.

Необходими условия за признаване на професионална квалификация:

- признаване на дипломите;
- признаване на практическия опит по специалността.

Европейско законодателство

Директиви за признаване на професионалната квалификация

Изисквания към образованието:

- мин. 5 г. редовно обучение (4 г. редовно обучение и 2 г. стаж по специалността);
- завършване с държавен изпит на университетско ниво;
- архитектурата да е основен елемент на обучението;
- баланс между теоретични и практически дисциплини;
- тематичен обхват;
- списък с конкретни знания и умения.

Европейско законодателство

Директиви за признаване на професионалната квалификация

Изисквания към стажа:

- осъществява се под ръководството на правоспособно лице;
- провежда се след завършване на първите 3 г. от обучението;
- мин. 1 г. от него е за доразвиване на придобитите по време на обучението знания, умения и компетентности;
- може да се проведе във всяка държава от ЕС ;
- оценява се от компетентен орган в държавата, в която пребивава гражданинът с придобита професионална правоспособност

Европейско законодателство

Директиви за признаване на професионалната квалификация

Не са включени редица професии, свързани с проектиране и строителство на елементите от средата за обитаване.

Професията „урбанист“ – конкретни изисквания към знанията и уменията, придобивани чрез образованието, има в Хартата на ЕСТР.

Европейско законодателство

Цели и резултати:

- Цел - подобряване на професионалната мобилност и интегриране на общия вътрешен за ЕС пазар на услуги в двете сфери;
- Създадени са предпоставки за образователната мобилност;
- Синхронизирани са минимални квалификационни изисквания;
- Допълнителни условия за признаване на професионалните квалификации.

Необходими стъпки:

- Презцизно дефиниране на обхвата от подлежащи на регулиране дейности за всяка от двете професии, вкл. общи дейности;
- Отчитане на значението на двете професии за формиране и съхраняване на идентичността на средата и на културното многообразие;
- Изясняване на режима за строителни инженери, ландшафтни архитекти, архитектурни техници и др.

Национално законодателство и институционална рамка в България

закони	въздействие върху професията
Закон за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране	установява условията и режима на регулиране на двете професии, регламентира създаване на КАБ като орган компетентен да визима решения за даването и признаването на право за упражняване на професиите „архитект“ и „урбанист“
Закон за признаване на професионалните квалификации	урежда условията и реда за признаване на професионална квалификация за достъп до регулирани професии в България на чуждестранни лица
Закон за професионалното образование и обучение	установява условия за функциониране на системата за професионално образование в България
Закон за дейностите по предоставяне на услуги	поставя условия за практикване на професиите, свързани с предоставяне на услуги
Закон за висшето образование	урежда устройството, функциите, управлението и финансирането на висшето образование в България
Закон за устройство на територията	основен закон в сферата на планиране, проектиране и изграждане на средата; Основен закон в сферата на планиране, проектиране и изграждане на средата; установява участниците в процесите на планиране, проектиране и строителство, техните роли, отговорности и задължения; поставя рамка на професионалната дейност на архитекта и урбаниста
Търговски закон	Регламентира дейността на архитекта и урбаниста като икономически субекти
Закон за авторското право и сродните му права	Създава режим на защита на авторските права за авторите на реализираните произведения на архитектурата, приложените устройствени планове и одобрените архитектурни проекти
Закон за културното наследство	Поставя допълнителни условия за работещите по недвижими културни ценности

Национално законодателство и институционална рамка в България

наредби и правилници	въздействие върху професията
Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура" на образователно-квалификационна степен "магистър" с професионална квалификация "архитект"	Поставя условия и изисквания за прием на студенти, за форма, продължителност, обхват и съдържание, и за завърпване на обучението, с което се получава професионална квалификация „архитект“ в България
Наредба за условията и реда за признаване на правоспособност в областта на устройственото планиране и инвестиционното проектиране на лица с професионална квалификация „архитект“, съответно „инженер“, придобита в държава-членка на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство, в Швейцария и в трети държави (ПМС 219 от 17.10.2005 г.).	определя държавните изисквания за признаване (с цел достъп до практикуване на регулирана професия в България) на придобито висше образование и на завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища; прилага изискванията на ДИРЕКТИВА 2013/55/ЕС
Правилник за прилагане на националната класификация за професиите и длъжностите, 2011 г.	определя общ обхват от дейности на архитекта и урбаниста
Правилник за прилагане на националната класификация за професиите и длъжностите	урежда създаването, актуализирането и ползването на Правилник за прилагане на националната класификация за професиите и длъжностите, 2011 г.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

- "регулирана професия" е дейност или съвкупност от дейности,*
- включена в Списъка на регулираните професии в Република България,*
 - която е от обществена значимост и/или е от съществено значение за живота и здравето на хората,*
 - и правото за упражняването на която е определено чрез закони, подзаконови или административни разпоредби, за притежаването на специфична професионална квалификация, удостоверена с документи за образование, правоспособност или предполага членство в професионална организация, работеща за поддържане на високо равнище в съответната професионална област, за осъществяването на което е получила специално признаване от държавата".*

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

- Камара на Архитектите в България (КАБ)
- Закон за камарите на архитектите и инженерите в инвестиционното проектиране (ЗКАИИП) определя:
 - дейността на КАБ;
 - професионалната дейност на архитектите и урбанистите в България;
 - условията за получаване на проектантска правоспособност.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

проектантска правоспособност	обхват на дейностите	изисквания	
		образование/правоспособност	стаж
ограничена	ограничения по вид и площ на проектираните обекти	професионална квалификация „архитект“ и ОКС „магистър“	-
		професионална квалификация „архитект“ и ОКС „бакалавър“	мин. 4 г.
пълна	без ограничения за вида на проектираните обекти	ограничена проектантска правоспособност	мин. 2 г. на трудов договор при проектант с пълна проектантска правоспособност
		ограничена проектантска правоспособност	мин. 4 г. стаж по специалността на свободна практика или като служител

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

проектантска правоспособност	професия	допустими дейности		
		устройствено планиране	инвестиционното проектиране	строителство
ограничена	архитект	ПУП в обхват до един квартал в урбанизираните територии и до 3 ха - извън урбанизираните територии	изработване на проекти по част "Архитектурна" за строежите от пета и шеста категория	-
	урбанист	ПУП в обхват до един квартал в урбанизираните територии и до 3 ха - извън урбанизираните територии	-	-
пълна	архитект	проектантски услуги без ограничения по вид и размер на обекта	проектантски услуги без ограничения по вид и размер	участие в инженеринг; контрол по изпълнението .
	урбанист	проектантски услуги без ограничения по вид и размер на обекта	-	-

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

Други условия за достъп до професията:

- членство в КАБ;
- удостоверение за наличие на проектантска правоспособност за съответната календарна година съгласно ЗКАИИП;
- застраховка професионална отговорност съгласно ЗУТ; регистрация съгласно Търговския закон на физическо лице със свободна професия или на юридическо лице;
- в случая на юридическо лице – регистрация на проектантското бюро в КАБ;
- сключен договор за услуга.

Ограничения за достъпа до конкретни сфери от професията:

- За дейности по консервация, реставрация и адаптация на сгради и обекти недвижими културни ценности – специализация и 3 г. стаж или 5 г. стаж и вписване в регистър на МК.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Форми на практикуване на професията

Съгласно Търговския закон – търговци, които осъществяват сделки с интелектуална собственост

ЗКАИИП

- Едно и също лице не може да участва в процеса на строителството едновременно като проектант и строител;
- сдружаване между проектанти без задължение да бъдат съдружници по смисъла на Търговския закон.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

клас	подклас	група	единична група	длъжност
клас 2. Специалисти				
2.1. Специалисти по природни и технически науки				
216. Архитекти, проектантите, земемери и дизайнери				
2161. Архитекти				
21617001 Главен архитект				
21617002 Архитект				
21617003 Архитект, интериор				
2164. Урбанисти				
21646001 Урбанист				
21646002 Специалист, пространствено и градско планиране				

Длъжности, за заемането на които се изисква професионална квалификация „архитект“ или „урбанист“.
Източник: НКПД, 2011.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

21б1 Архитекти.

Архитектите проектират търговски, промишлени, жилищни и нежилищни сгради контролират тяхното изграждане, поддръжане и възстановяване.

Изпълняват следните основни задачи:

- разработват или усъвършенстват архитектурни теории и методи;
- инспектират строителни обекти и консултират клиенти, ръководители и други заинтересовани лица за определяне на вида, стила и размера на проектираните сгради и измененията на съществуващи сгради;
- осигуряват информация за дизайна, материали и срокове за строеж;
- изготвят проектна документация, включително скици и чертежи и интегрират структурни, механични и естетически елементи към окончателния архитектурен проект;
- изготвят спецификации и договорни документи, предназначени за строители и изготвят оферти от името на клиентите;
- установяват необходимите контакти, за да осигурят изпълнението на проекта относно стил, цена, срокове и съответствие със законодателството;
- идентифицират и намират най-доброто решение относно функционалността и интериора на сградите и изготвят необходимите проекти, чертежи и планове;
- контролират строителни или възстановителни работи за осигуряване на съответствие със спецификациите и стандартите за качество;
- съветват и се консултират с други специалисти.

Дейности, извършвани от архитекти и урбанисти

Източник: НКПД, 2011.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

2164 Урбанисти.

Разработват и внедряват планове и политики за контролирано използване на земите в градски и селски райони и на системите за улично движение. Провеждат проучвания и консултират относно икономически, екологични и социални фактори, влияещи върху използването на земя и транспортни потоци.

Изпълняват следните основни задачи:

- планират и координират развитието на градските райони;
- събират и анализират данни за икономически, юридически, политически, културни, демографски, социологически, физически и екологични фактори, влияещи върху използването на земята;
- преговарят с държавни и местни органи и специалисти от областта на архитектурата, планирането, социалните науки, екологията и законодателството;
- разработват и препоръчват използването и експлоатирането на земята и представят описателни и графични планове, програми и проекти на групи и отделни лица;
- консултират държавни и местни органи и предприятия относно въпроси и предложения, свързани с градското и регионалното планиране;
- преразглеждат и оценяват доклади за влиянието върху околната среда;
- планират и разработват райони за паркове, училища, институции, летища, пътища и други подобни проекти, както и на търговски, промишлени и жилищни обекти;
- планират и консултират относно определянето на маршрутите и контрола на движението по пътищата и обществения транспорт, както и системи за ефективност и безопасност.

Длъжности, за заемането на които се изисква професионална квалификация „архитект“ или „урбанист“.

Източник: НКПД, 2011.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Изисквания към образованието

Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура" на образователно-квалификационна степен "магистър" с професионална квалификация "архитект", приета с ПМС № 11 от 21.01.2016 г. Обн. ДВ. бр.7 от 26 Януари 2016г., в сила от учебната 2016 - 2017 година.

изисквания към:

- висшите училища;
- условията за провеждане и завършване на обучението;
- хорариум, ECTS кредити;
- тематично съдържание;
- знания, умения и компетентности, придобивани от студентите.

Национално законодателство и институционална рамка в България

Изводи

- сложна система от изисквания;
- множество участници;
- множество закони, наредби и правилници в различни области;
- необходимост от създаване на единна информационна база.

Възможни бъдещи стъпки

- доразвиване дефинициите на обхвата от дейности;
- преразглеждане ролята на проектанта в процеса на планиране и на строителство;
- Въвеждане на нови изисквания за предоставяне на услуги в областта на устройственото планиране;
- Допускане на възможности стажът по специалността да се осъществява по време на обучението.

Практикуване на професията в страните от ЕС

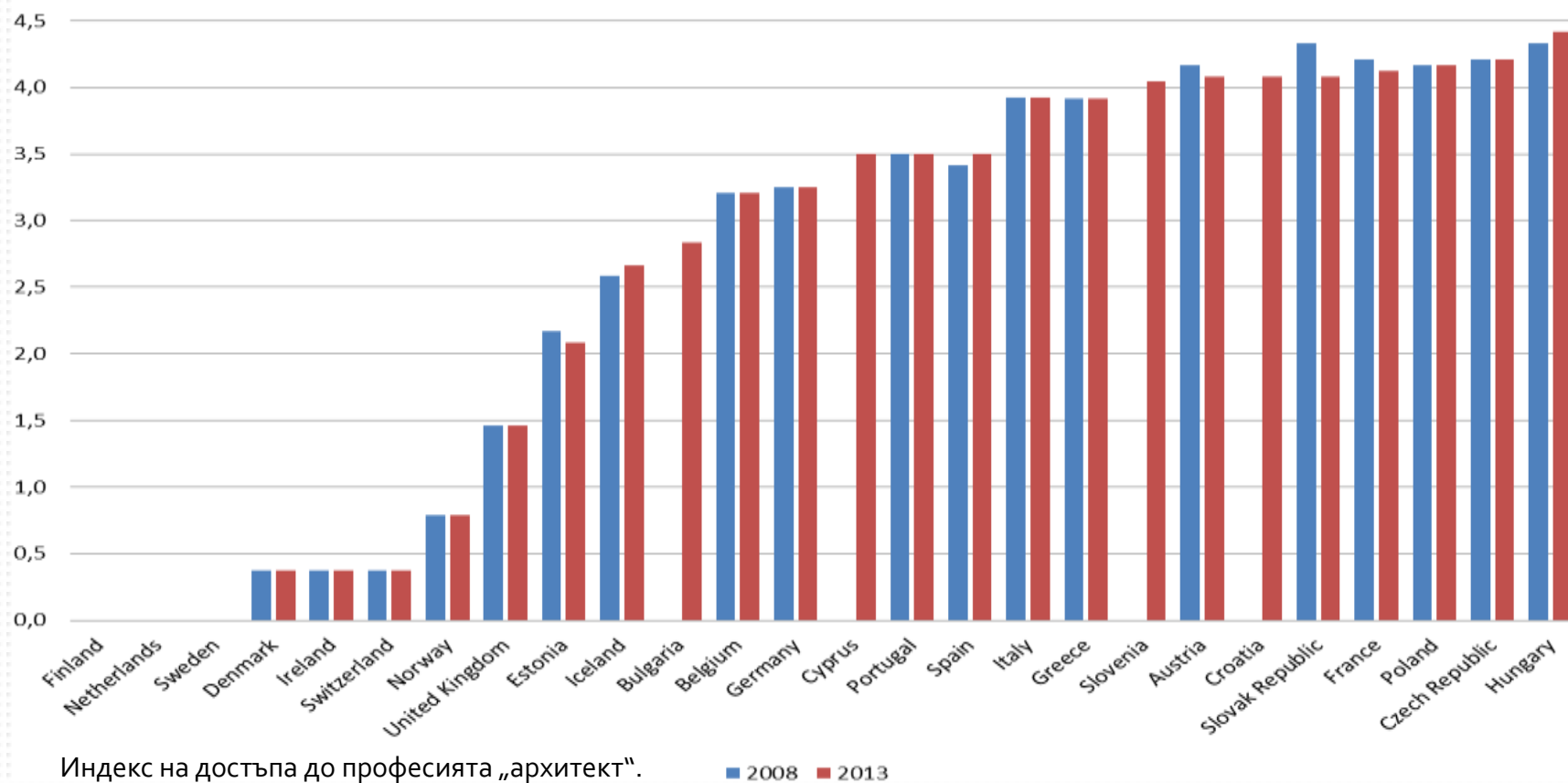
15 249 млн € - пазар на архитектурни услуги в Европа през 2018 г.

562 000 – архитекти в Европа за 2018

24% - ръст на броя архитекти между 2008 и 2019 г.

1,1 – среден брой архитекти на 1000 д. в Европа

Практикуване на професията в страните от ЕС

Индекс на достъпа до професията „архитект“.

■ 2008 ■ 2013

Източник: Доклад за взаимната оценка на регулираните професии в ЕС, 2014.

Практикуване на професията в страните от ЕС

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

професията не е регулирана	Швеция, Финландия, Норвегия, Дания
запазен обхват от дейности, извършвани само от правоспособни архитекти	Австрия, Белгия, Хърватия, Кипър, Чехия, Германия, Унгария, Италия, Лихтенщайн, Литва, Полша, Португалия и Швейцария
защитено звание „архитект“ без запазен обхват от дейности	Холандия, Германия, Великобритания и Исландия
защитено звание „архитект“ и запазен обхват от дейности	Белгия, България, Франция, Словакия, Словения, Румъния, Ирландия, Латвия, Люксембург и Испания
лицензионен режим въз основа на професионална квалификация и обхват от дейности	Гърция
система от различни нива на квалификация	Латвия

Режими на регулация на професията „архитект“.

Източник: Доклад за взаимната оценка на регулираните професии в ЕС, 2014.

Практикуване на професията в страните от ЕС

Регулиране на професията, същност, обхват и съдържание на дейностите

	Австрия	Белгия	България	Кипър	Чехия	Германия	Испания	Франция	Ирландия	Италия	Литва	Латвия	Полша	Португалия	Словения	Словакия	Швейцария
	A	BE	BG	CY	CZ	DE	ES	FR	IE	IT	LT	LV	PL	PT	SL	SK	CH
документиране	•			•	•	•		•	•	•	•		•		•	•	
проектиране	•	•	•		•		•	•	•	•	•	•	•	•			•
управление на проекти	•	•		•	•		•			•	•		•				•
стратифициран достъп до професионални дейности в зависимост от професионалните умения и значимостта на проекта		•	•		•		•	•		•	•	•	•				

Наличие на запазени дейности за професионалната квалификация „архитект“. (- няма данни)

Източник: Доклад за взаимната оценка на регулираните професии в ЕС, 2014.

Практикуване на професията в страните от ЕС

2. Правна рамка

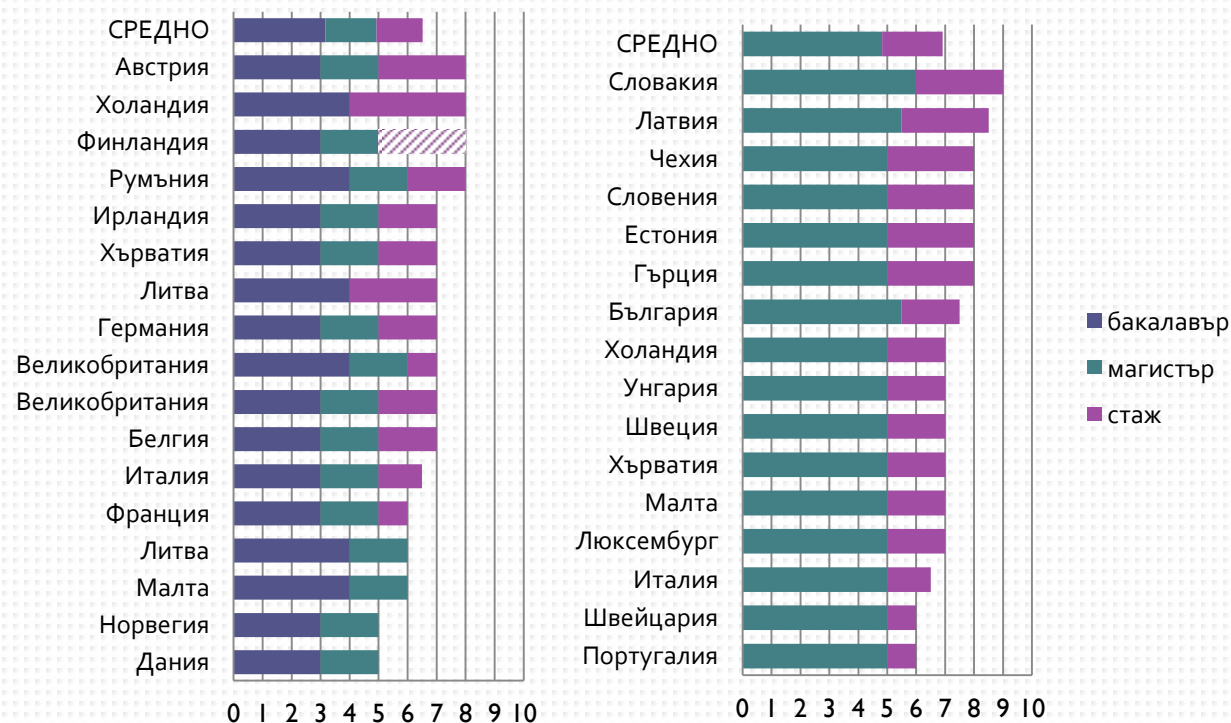
	Австрия	Белгия	България	Кипър	Чехия	Германия	Дания	Испания	Франция	Гърция	Хърватия	Унгария	Ирландия	Италия	Литва	Люксембург	Латвия	Малта	Холандия	Полша	Португалия	Румъния	Словения	България	Великобритания	Швейцария	Исландия	Лихтенщайн
задължителна регистрация	•	•	•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•		•	-	•		•	•	•	•	•	•			
ограничен брой издавани лицензи																						•						
ограничения за вида на организацията					•	•																•						
ограничения за акционерите	•		•	•	•	•		•	•																			
забрана на сдружения с други професии	•	•	•			-										•												
задължителна професионална отговорност		•	•		•	•	•		•	•	•		•	•	•	•	•	•			•		•	•	•		•	
изискване за международна застраховка			-		•	•	•		•	•			•	•	•	•	-	-		•			•	•	-			
продължаващо професионално обучение	•	•		•	•	•	•		•	•	•	•	•	•	•						•		•	•	•	-	-	

Допълнителни изисквания за достъп до практикуване на професията „архитект“.

Източник: Доклад за взаимната оценка на регулираните професии в ЕС, 2014.

Практикуване на професията в страните от ЕС

Изисквания към образованието по архитектура

Структура и продължителност на образованието по архитектура – групи държави с и без отделна бакалавърска степен.
По данни на: Съвет на архитектите в Европа.

Практикуване на професията в страните от ЕС

Изисквания към образованието по урбанизъм

- професионалните организации имат особено важна роля при удостоверяването на правоспособността и има стриктни изисквания за стажа – Ирландия, Полша, Румъния, Великобритания;
- стриктни правила и изисквания, но признаването на квалификация се извърша от по-широки професионални организации - Белгия, Италия, Унгария (изискват ОКС“доктор“), Холандия, Испания, Франция, Унгария, Португалия, Гърция;
- критериите за прием в професионалните организации не са точно дефинирани и решението за признаване на квалификацията и стажа се взема от специална комисия - Чехия, Германия, Норвегия, Словения, Сърбия;
- пълното членство е отворено за всеки, без значение от специализацията или завършеното образование – Естония.

Практикуване на професията в страните от ЕС

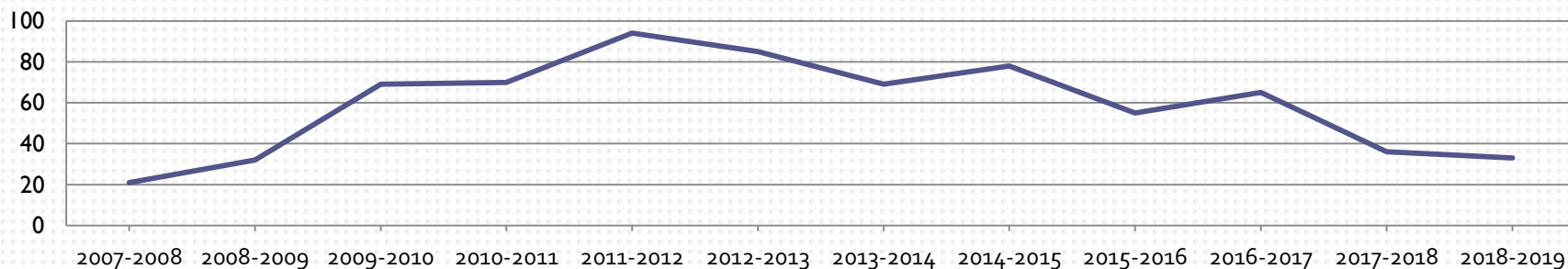
Изводи

- силна зависимо стот конкретния национален контекст ;
- специфики на националните системи за планиране и на законодателството им;
- устойчиви национални традиции в областта на образованието;
- необходимостта от познаване на националния културен контекст – фактор в процеса по формиране на единен пазар.

Образователна мобилност, стажове и практики

Програма Еразъм+ в УАСГ

- най-популярна сред българските студенти;
- в УАСГ от 2001-2002 уч. г.;
- 2007 г. - разширена харта „Еразъм“ и студентски практики.;
- 2018 г. - двустранни договори за сътрудничество със
107 университета от 29 програмни държави и
23 партниращи държави;
- участници от специалностите „Архитектура“ и „Урбанизъм“ 50-78%.

Общ брой студенти от УАСГ, участвали в образователна мобилност по програма Еразъм+.

Образователна мобилност, стажове и практики

Програма Еразъм+ в УАСГ

Условия за участие:

- студентът да бъде записан като редовни студенти през учебната година на провеждане на мобилността;
- да е бил класиран в конкурс, проведен през предходната учебна година от Центъра за международна дейност и мобилност:
 - оценка на владенето на английски (или езикът на приемащата страна) и на средния успех през следването);
- получават статут на ЕРАЗЪМ+ студент;
- не заплаща академична (семестриална) такса за обучение в приемащия университет;
- има достъп до лаборатории и библиотеки в него.

Образователна мобилност, стажове и практики

Програма Еразъм+ в УАСГ

Препоръки за участие:

- след 3-ти курс за сп. „архитектура“;
- в магистърската програма за сп. „урбанизъм“;
- при мобилност в дипломен семестър, ръководството е съвместно, а защитата – в изходящия университет;
- внимателна преценка при избора на приемащ университет и посещавани дисциплини.

Образователна мобилност, стажове и практики

Програма Еразъм+ в УАСГ

Мобилност с цел стаж/практика:

- срок до 1 г. след завършване на образованието;
- не зависи от участието в мобилност с цел обучение;
- обща продължителност от 2 до 12 месеца;
- за да бъде призната като стаж за усвояване на професията, трябва да бъде осъществена след завършване на образованието;
- по време на следването е допустима само по време на лятната ваканция .

образователна мобилност, стажове и практики

Програма Еразъм+ в УАСГ

Ограничения пред студентите:

- недостатъчно финансиране за пребиваване в държави с по-висок стандарт;
- необходимост да прекъснат обучението си и да се дипломират по-късно;
- необходимостта да прекъснат трудовия си стаж или трудово-правните отношения (за докторанти).

Други програми

интензивни Еразъм проекти;

Централноевропейска програма за академичен обмен CEEPUS

образователна мобилност, стажове и практики

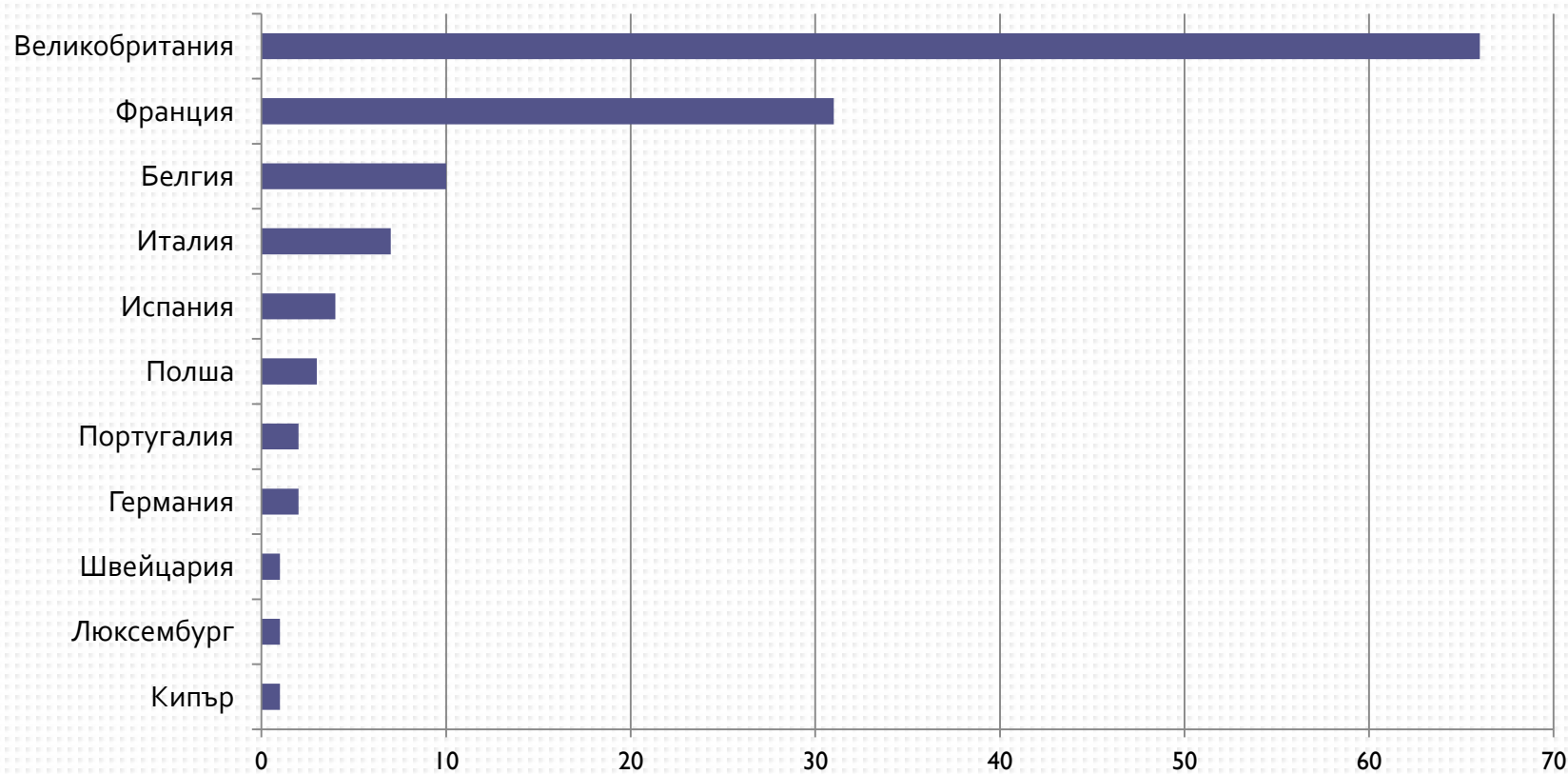
Източници на информация

- интернет сайта на УАСГ в раздела на Центъра за международна дейност и мобилност – условият и ред за кандидатстване и провеждане на студентска мобилност;
- www.erasmus.com - специализирана платформа с информация за приемащите университети и пребиваването в друга държава, която служи и като портал за студентски практики в Европа;
- ESN UACEG – НПО, което свързва завърнали се от мобилност студенти със заминаващи с цел взаимна подкрепа.

Професионална мобилност

- база данни на ЕК:
 - не отчита броя наети професионалисти;
 - различия в наименованията и наличие на тесни специализации;
- професията „архитект“ - 9-то място по брой решения за признаване на професионална квалификация в ЕС и ЕИО;
- географията на мобилността в ЕС :
 - засилен обмен между съседни държави ;
 - към държави с добре развит и голям по обем сектор на строителството и с умерен брой архитекти на глава от населението;
 - засилен обмен на урбанистимежду исторически, географски и културно свързани държави.

Професионална мобилност

Брой решения за признаване на професионална квалификация „архитект“ придобита в България, в други държави от ЕС и ЕИО.

По данни от: база данни на ЕК за регулираните професии, достъпна на 15.10.2019 г.

работа и стажове в европейските институции и професионални организации

- стажантски програми за период от 3 -5 месеца - естеството на работата не е свързано директно със проектатската дейност на архитекти и урбанисти;
- външни специалисти и консултатанти по проекти на
 - Европейската инвестиционна банка (ЕИБ);
 - Европейската централна банка (ЕЦБ);
 - Комитетът на регионите;
 - др. агенции и структури на ЕС.

Участници

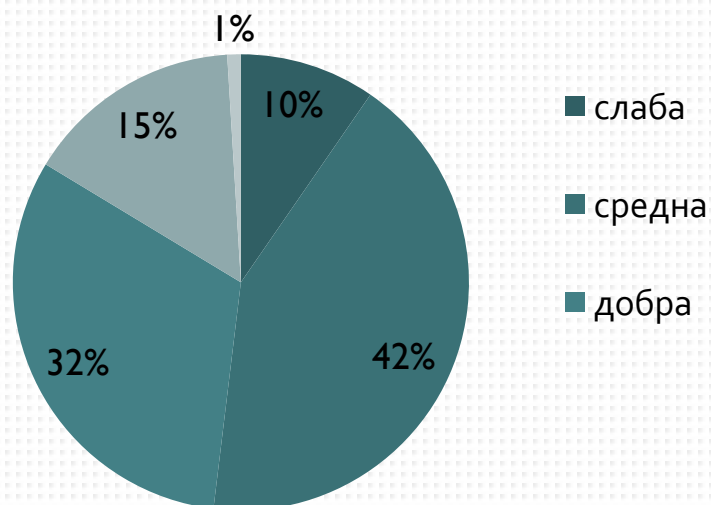
104 респонденти

- 65 от специалност „ Архитектура“ ;
- 38 от специалност „Урбанизъм“ .

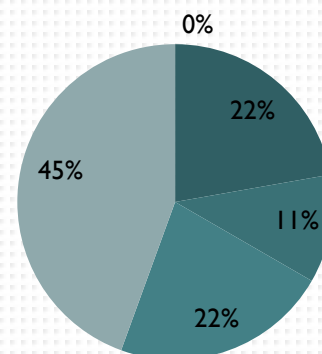
- 31 студенти в бакалавърска програма;
- 49 студенти в магистърска;
- 9 докторанти;
- 9 млади преподаватели.

Оценка на собствените знания за ЕС и програмите в професионалната сфера

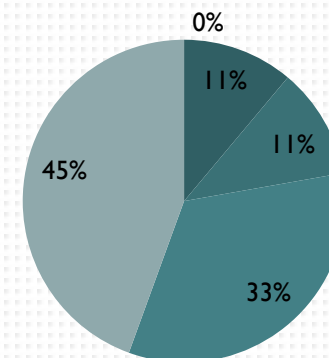
1. Каква оценка бихте дали на вашите знания за институциите и начина на функциониране на ЕС?.

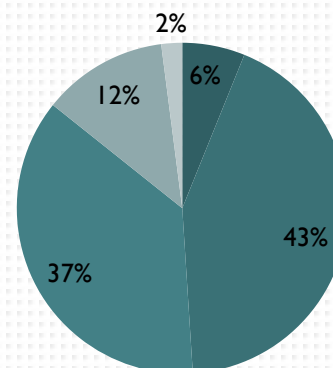
млад преподавател/специалист

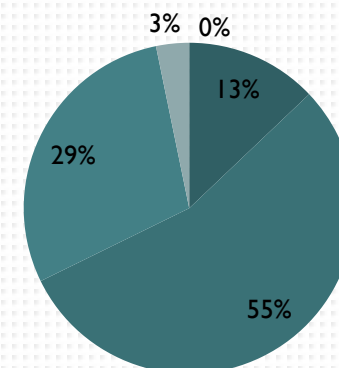
докторска програма

магистърска програма

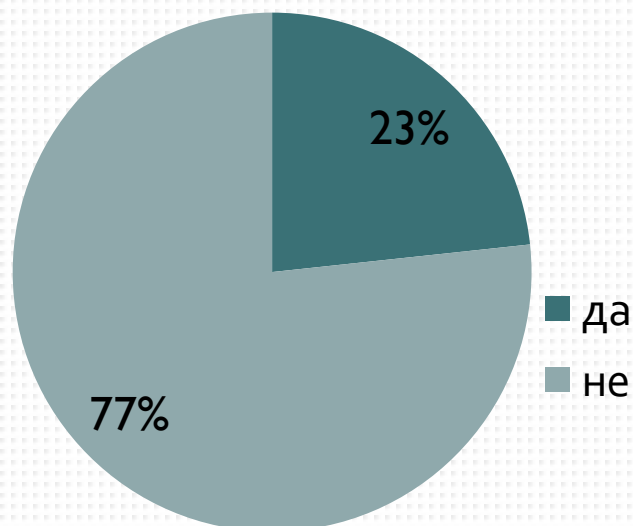

бакалавърска програма

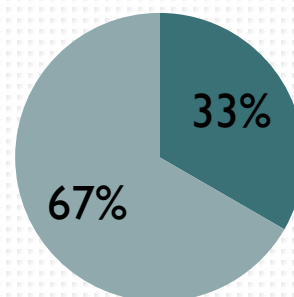

Оценка на собствените знания за ЕС и програмите в професионалната сфера

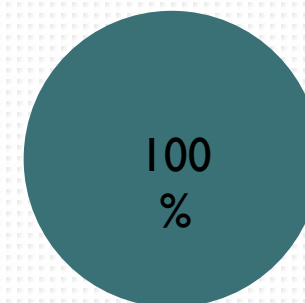
2. Изучавал ли сте някакъв предмет в университета, който разглежда дейността на ЕС във вашето професионално образование?

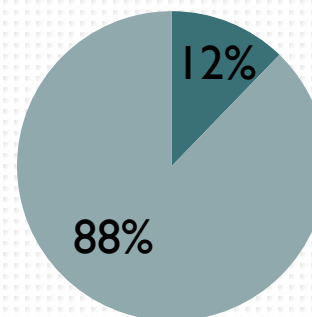
млад преподавател / специалист

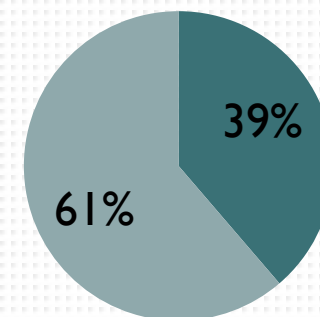
докторска програма

магистърска програма

бакалавърска програма

Оценка на собствените знания за ЕС и програмите в професионалната сфера

2. Изучавал ли сте някакъв предмет в университета, който разглежда дейността на ЕС във вашето професионално образование?

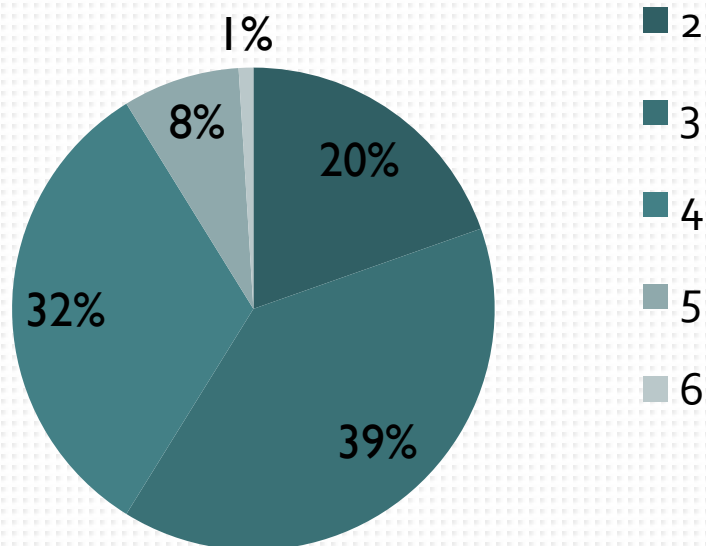

Наименование на учебната дисциплина	Специалност/ ОКС	ECTS кредити	вид	курс/ семестър
Практикуване на професията „архитект“	Архитектура	4	избираем	V / 10
Съвременни политики за устойчиво развитие	Архитектура	4	избираем	V / 9
Съвременна Европа	Урбанизъм / Б	4	избираем	II / 3
Системи за пространствено планиране в Европа	Урбанизъм / Б	4	задължителен	III / 6
Професионална етика	Урбанизъм / Б	4	избираем	III / 6
Съвременна урбанистична практика	Урбанизъм / Б	4	избираем	IV / 7
Урбанистични политики и програми на Европейския съюз	Урбанизъм / М	4	задължителен	I / 2
Глобализация и урбанистично развитие	Урбанизъм / М	4	избираем	I / 2

Информираност относно европейското законодателство и европейските програми в професионалната сфера

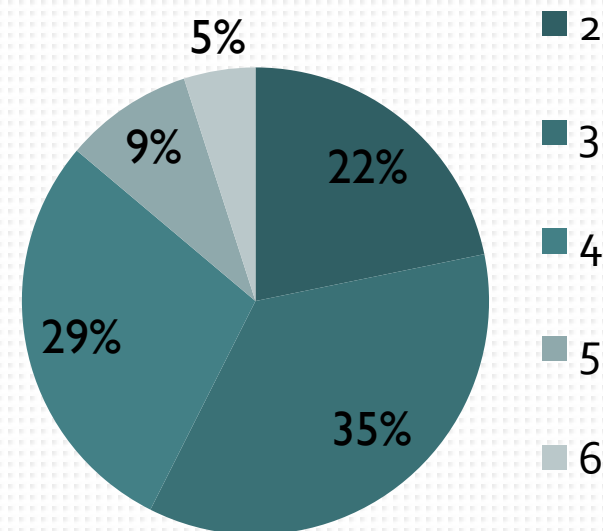
4.1. Каква оценка бихте дали на Вашите знания за правните норми на ЕС и програмите на ЕС в сферата на Вашата бъдеща професия?

действащо законодателство

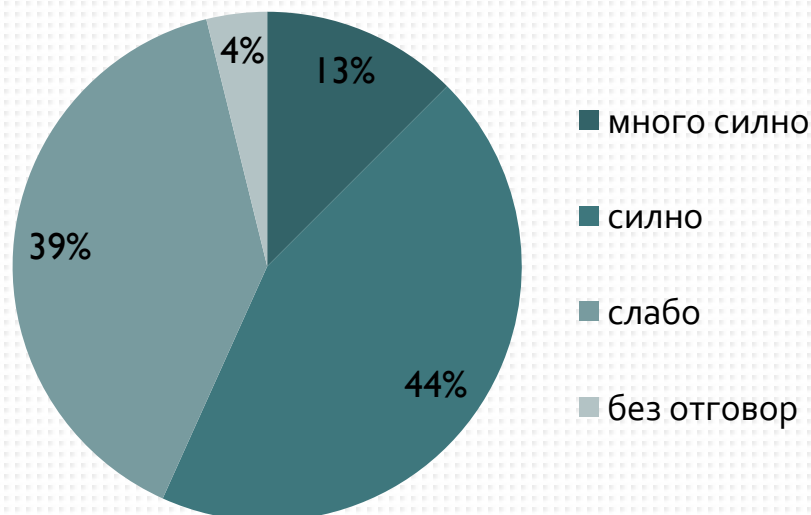
4.2. Каква оценка бихте дали на Вашите знания за правните норми на ЕС и програмите на ЕС в сферата на Вашата бъдеща професия?

програми и проекти

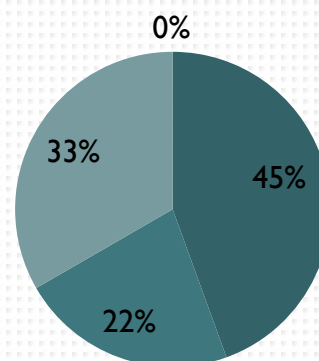

Въздействие на правните норми на ЕС върху упражняването на изучаваната професия

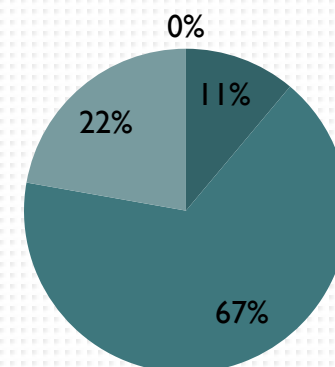
13. Как оценявате въздействието, което имат програмите на ЕС за подобряване на университетското образование и за подобряване на кариерното развитие във Вашата професионална област?

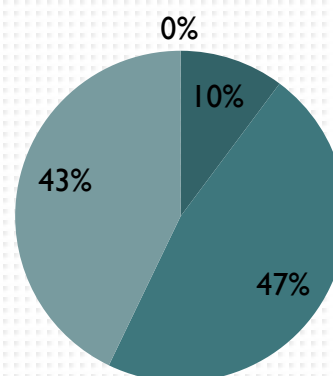
млад преподавател / специалист

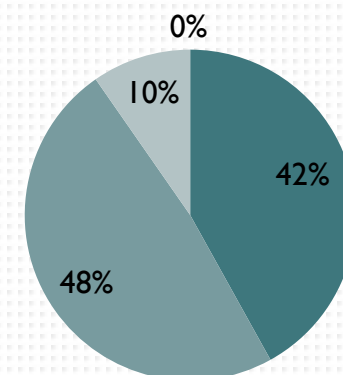
докторска програма

магистърска програма

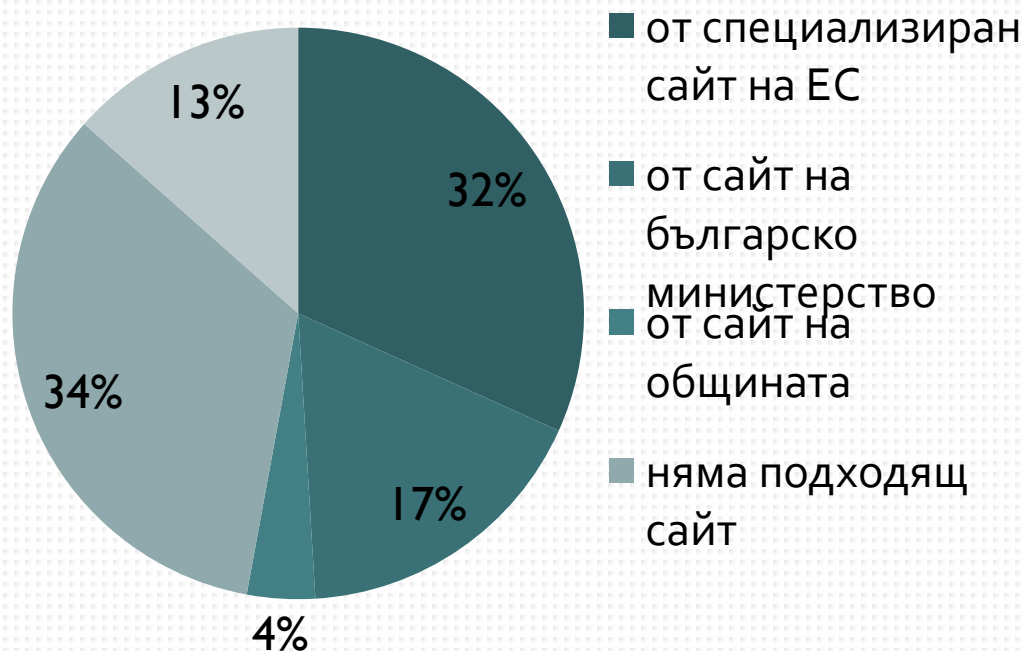

бакалавтърска програма

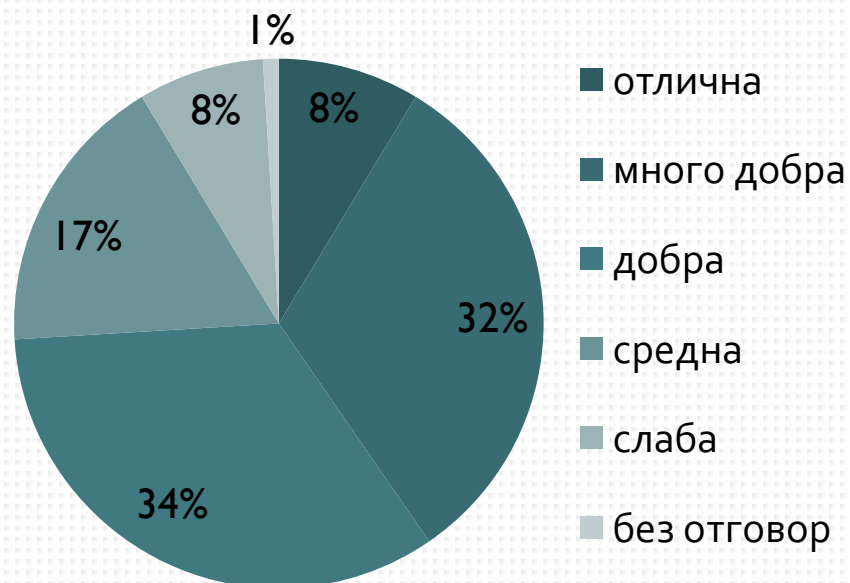
Източници на информация

14. Как се информирате за новостите в законодателството и програмите на ЕС, които засягат непосредствено Вашата професионална област и бъдещата Ви професионална кариера?

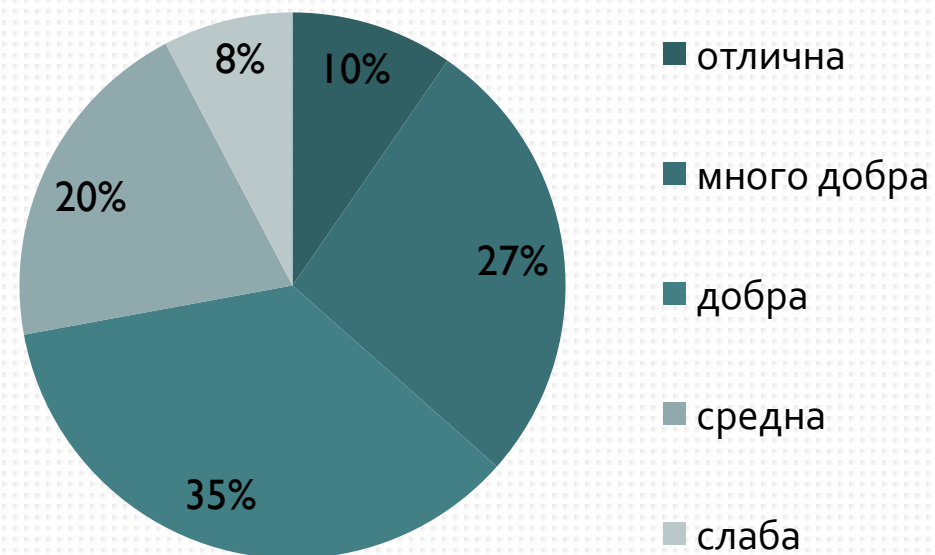

Очаквания за реализация

8. Какви са очакванията Ви за професионална реализация в рамките на ЕС извън България?

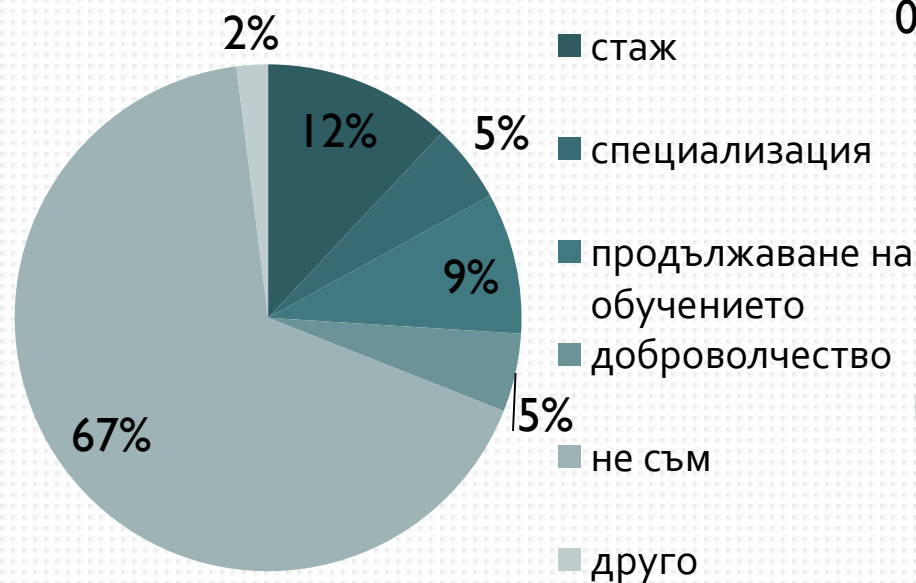
9. Какви са очакванията Ви за професионална реализация в България?

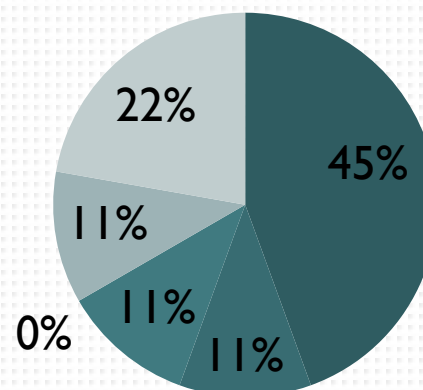
4. Анкетата в УАСГ

Участие в мобилност

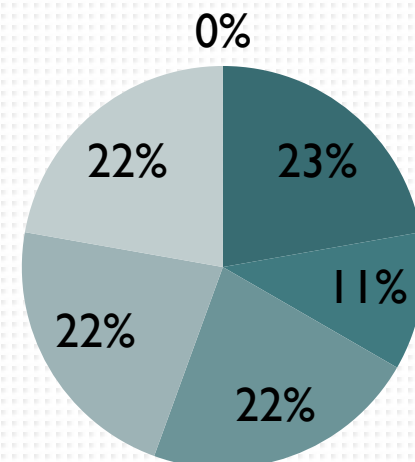
16. В каква мобилност в друга страна-член на ЕС, извън Еразъм+, сте участвали по време на Вашето университетско образование?

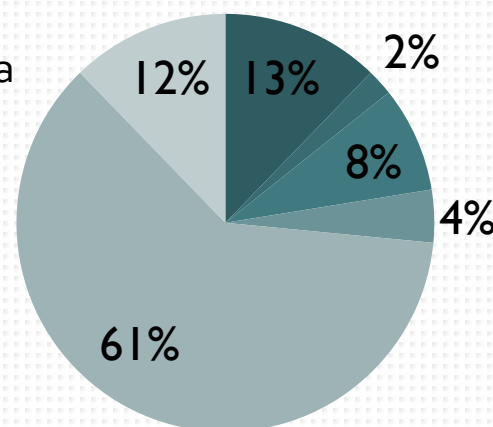
млад преподавател / специалист

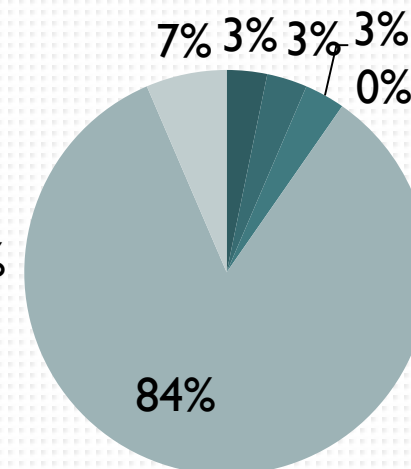
докторска програма

магистърска програма

бакалавърска програма

Изводи и препоръки

Резултатите от проведената анкетата са свързани с

- образованието по специалностите ;
- възможностите за мобилност;
- информираността на студентите ;
- възможностите за достъп до информация за програмите на ЕС и за достъпа до практикуване на професията в рамките на ЕС.

В УАСГ от катедра „Градоустройство“ са въведени дисциплини, даващи знания и информация за ЕС.

Студентите търсят информация за чисто практически аспекти при практикуване на професията в различните държави на ЕС.

Бъдещи проучвания по темата могат да бъдат фокусирани върху мотивацията на студентите и младите професионалисти за реализиране на мобилност.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!